

HENNINGSVÆR. Foto: Trond A. Isaksen,
Riksantikvaren

Riksantikvarens oppfølging av politiske vedtak i fredningsprosessen i Henningsvær

Før fredningssaken i Henningsvær ble satt i gang med melding om oppstart i mai 2019 behandlet Vågan kommune og Nordland fylke spørsmålet om det skulle settes i gang en fredningssak politisk. Her informerer vi om hva som ble vedtatt, og hvordan Riksantikvaren har fulgt opp vedtakene i arbeidet med fredningsforslaget. I tillegg beskriver vi her hvordan medvirkning har vært en viktig del av prosessen.

POLITISKE VEDTAK I KOMMUNESTYRET OG FYLKESTINGET

Vågan kommunestyre vedtok i sitt møte 25.2.2019 følgende:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å fremforhandle kommunens andel av utgifter knyttet til lønn, kontorutstyr og leie av kontorlokaler til lokal prosjektleder.
2. Kommunestyret gir Ordfører fullmakt til å undertegne Partnerskapsavtale for oppstart av en Kulturmiljøfredning av Henningsvær. Avtalen vil være bygget på samme lest som vedlagt eksempel fra Skudeneshavn, og inkluderer den kostnadsfordeling man etter forhandlinger kommer frem til jf punkt 1.
3. Ved sentrale milepæler i prosessen fremover skal kommunen vurdere om prosessen skal stoppes eller tas videre. Den endelige vurdering om å gå inn for fredning eller ikke gjøres ved behandling i Kommunestyret i febr/apr 2021.
4. Kommunestyret vil allerede nå signalisere at det vil være et absolutt krav fra Vågan Kommune at utviklingen av Henningsvær ikke stopper opp som følge av en fredning.

Kommunestyret understreker at en kulturminnefredning må ivareta behovene til en framtidrettet fiskeri- og verkstednæring. For eksempel vil en elektrifisering av næringen kunne medføre bygging av ny og moderne infrastruktur på land.

Det forventes at det utarbeides effektive løsningsprosedyrer der pålegg fra andre statlige tilsynsorganer, for eksempel arbeidstilsynet, mattilsyn m.fl., kommer i konflikt med fredningsstatus.

Nordland fylkesting behandlet saken 11.04.2019 og vedtok følgende:

1. Fylkestinget støtter Riksantikvarens ønske om å gå videre med en prosess om kulturmiljøfredning av Henningsvær.
2. Fylkestinget ber fylkesrådet om å følge dette tett, og delta aktivt i fredningsprosessen i nært samarbeid med Vågan kommune og Riksantikvaren.
3. Fylkestinget mener at det vil være et krav at utviklingen av Henningsvær ikke stopper opp som følge av en fredning. Fylkestinget understreker at en kulturminnefredning må ivareta behovene til en framtidrettet fiskeri/havbruk-, verkstednæring og reiseliv. For eksempel vil en elektrifisering av næringen kunne medføre bygging av en moderne infrastruktur på land, og som ivaretar det grønne skiftet. Det forventes at det utarbeides effektive løsningsprosedyrer der pålegg fra andre statlige tilsynsorganer, for eksempel arbeidstilsynet, mattilsynet m.fl., ikke kommer i konflikt med fredningsstatus.

LOFOTFISKET. Foto: Trond A. Isaksen, Riksantikvaren

RIKSANTIKVARENS OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK

Fredningsforslaget tilrettelegger for fortsatt mulighet til utvikling og samarbeid med andre myndigheter

Henningsvær er et samfunn som historisk sett har tilpasset seg endringer i produksjonsmåter, modernisering av fiskeflåten og tilbud og etterspørsel gjennom å bygge til og utvide etter hvert som behovene har meldt seg. Man har benyttet de materialer man har hatt til rådighet, og klimaet medfører en viss utskiftingshyppighet. I dag trenger Henningsvær å kunne tilpasse seg nye behov i både fiskeri, reiseliv og annen næring i tillegg til å legge til rette for boformål.

Fredningsforslaget er tilpasset disse forholdene. Det betyr at utkastet til forskrift er utformet for at man skal kunne finne løsninger både for næringsliv og innbyggere. Både Vågan kommunestyre og Nordland fylkeskommune har vektlagt betydningen av at det fortsatt skal kunne drives fiskerinæring og annen type næring i fiskeværet Henningsvær. Dette er nedfelt i formålet, og alle bestemmelser i fredningsforslaget skal tolkes i lys av dette.

Bestemmelsene åpner for at det i enkelte tilfeller kan være mulig å både rive, bygge nytt, gjøre endringer som skal sikre videre drift. Videre tar forskriften høyde nettopp for betydningen av å kunne vedlikeholde og sette i stand bygninger, til videre eller ny bruk. Forskriften er også utformet slik at det blir mulig å vektlegge og tilpasse seg krav fra andre myndigheter. Dette betyr ikke at det ikke vil være rammer og betingelser for tiltak, men slik er det heller ikke i dag.

I forslag til forvaltningsplan er det råd både om hvordan myndighetene kan samarbeide, hva du som eier bør tenke på når du ønsker å utføre et tiltak, hva som er ditt ansvar, hvordan man søker om tiltak og tilskudd eller klager, og flere andre ting som kan være nyttig.

Medvirkning så langt i prosessen

For å følge opp de politiske vedtakene har det vært viktig å snakke med ulike interessentgrupper i Henningsvær. I løpet av 2019 var Riksantikvaren i Henningsvær i til sammen fire uker for å hente inn informasjon fra dere som bor i Henningsvær. Dette arbeidet ble videreført i 2020 fram til mars, da det kom et reiseforbud i forbindelse med coronasituasjonen. Arbeidet ble gjenopptatt etter at restriksjonene på reising ble lettet i juni 2020.

Riksantikvaren har:

- › gjennomført folkemøter og én til én-møter i forbindelse med forprosjektet og oppstart av fredningssak
- › holdt månedlige møter med innbyggerforeningen, kommunen og fylkeskommunen (referansegruppen) i Henningsvær
- › informert månedlig om fredningsprosessen på internett og på Facebook, samt på tavla på Joker
- › hatt møter med rundt 60 innbyggere, huseiere og andre interessenter i Henningsvær for å få innspill til det videre arbeidet
- › invitert til møter med Mattilsynet, Kystverket, Arbeidstilsynet m. fl, og hatt møter med Kystverket og Arbeidstilsynet for å avklare samarbeidsrutiner og -behov

Høringen gir nye muligheter til å påvirke

Siden fredningsforslaget bare er en «kladd», kan det fremdeles gjøres endringer og tilpasninger. Det er derfor viktig at du bruker muligheten til å påvirke i den pågående høringen. Høringsfristen er 7. januar 2021.

Dette kan du lese mer om i høringsbrevet som ligger her: ra.no/henningsvaer

LOFOTFISKET. Foto: Trond A. Isaksen, Riksantikvaren